

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členov senátu JUDr. Ľubice Filovej a JUDr. Márie Usačevovej, v právnej veci navrhovateľa **L. A. S.**, bytom T., K. proti odporkyňi **Sociálnej poisťovni, ústrediu**, Ul. 29. augusta 8, Bratislava **o prepočet starobného dôchodku**, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 18. júla 2011, č. k. 4Sd/6/2011–22, jednohlasne, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 18. júla 2011, č. k. 4Sd/6/2011–22 **m e n í** tak, že rozhodnutie odporkyne číslo X. z 12. mája 2011 v spojení s rozhodnutím z 12. mája 2011 číslo X. **z r u š u j e** a vec jej **v r a c i a** na ďalšie konanie a rozhodnutie.

Účastníkom náhradu trov konania **n e p r i z n á v a**.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd napadnutým rozsudkom z 18. júla 2010, č. k. 4Sd/6/2011–22, potvrdil rozhodnutie číslo X. z 12. mája 2011, ktorým odporkyňa podľa § 65 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“) a podľa článkov 11 a 23 ods. 3 a 6 Zmluvy medzi Slovenskou republikou a Ukrajinou o sociálnom zabezpečení

v znení Dohody medzi Slovenskou republikou a Ukrajinou o zmene Zmluvy medzi Slovenskou republikou a Ukrajinou o sociálnom zabezpečení (ďalej len „Zmluva“) zamietla žiadosť navrhovateľa o prepočet starobného dôchodku podľa § 23 ods. 3 Zmluvy v znení platnom od 1. júla 2009.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že krajský súd mal za preukázané, že navrhovateľ bol od 28. decembra 1997 poberateľom čiastočného invalidného dôchodku priznaného podľa právnych predpisov účinných do 31. decembra 2003, pre výšku ktorého mu boli započítané aj doby zamestnania na území Ukrajiny v zmysle Dohody medzi Československou republikou a Zväzom sovietskych socialistických republík o sociálnom zabezpečení z 2. decembra 1959. Od 1. januára 2004 sa čiastočný invalidný dôchodok navrhovateľa považoval v zmysle § 263 ods. 1 zákona o sociálnom poistení za invalidný dôchodok podľa zákona o sociálnom poistení, ktorý sa podľa § 80 ods. 2 zákona o sociálnom poistení po dovŕšení dôchodkového veku navrhovateľa (X.) prekvalifikoval na starobný dôchodok. Ďalej mal za preukázané, že rozhodnutím zo dňa 6. mája 2005 odporkyňa na základe žiadosti navrhovateľa o starobný dôchodok podľa § 65 zákona o sociálnom poistení priznala navrhovateľovi starobný dôchodok od X. v sume 3642 Sk mesačne, pre výšku ktorého mu bola zhodnotená len doba poistenia získaná na území Slovenskej republiky. Rozhodnutím zo dňa 16. júna 2005 podľa § 81 ods. 1 a § 112 ods. 2 zákona o sociálnom poistení odporkyňa rozhodla o výplate starobného dôchodku (na ktorý bol prekvalifikovaný invalidný dôchodok) v sume 3995 Sk mesačne od X. a súčasne navrhovateľovi od tohto dňa odňala starobný dôchodok v sume 3642 Sk. Krajský súd dospel k záveru, že starobný dôchodok, ktorý navrhovateľ poberá, nebol priznaný podľa Zmluvy, a preto nebolo možné vykonať prepočet starobného dôchodku na základe žiadosti navrhovateľa zo dňa 13. augusta 2009 podľa Dohody medzi Slovenskou Republikou a Ukrajinou o zmene Zmluvy, účinnej od 1. júla 2009. Navrhovateľovi bol síce starobný dôchodok priznaný rozhodnutím odporkyne zo dňa 6. mája 2005, ale ďalším rozhodnutím zo dňa 16. júna 2005 mu bol starobný dôchodok odňatý. Ku dňu 1. júla 2009 navrhovateľovi nepatrila nárok na starobný dôchodok priznaný mu po 1. januári 2002, t.j. po nadobudnutí platnosti zmluvy medzi Slovenskou republikou a Ukrajinou o sociálnom zabezpečení.

Proti tomuto rozsudku podal odvolanie navrhovateľ, ktorý nesúhlasil s právnym posúdením veci. Uviedol, že pri určení sumy starobného dôchodku, ktorý mu bol priznaný od X. v sume 3642 Sk mesačne mu bola zohľadnená len doba poistenia získaná na území

Slovenskej republiky a z toho dôvodu bola suma čiastočného invalidného dôchodku (prekvalifikovaného na starobný dôchodok podľa § 80 ods. 2 zákona o sociálnom poistení), ktorá zohľadňovala aj dobu zamestnania na Ukrajine vyššia ako suma starobného dôchodku vypočítaného len z doby poistenia v Slovenskej republike. Podľa jeho názoru, súd mal pri posúdení veci vychádzať zo skutočnosti, že nárok na starobný dôchodok mu vznikol po 1. januári 2002, teda po nadobudnutí platnosti Zmluvy medzi Slovenskou republikou a Ukrajinou o sociálnom zabezpečení. Žiadal, aby mu na účely určenia výšky dôchodku bola zohľadnená doba zamestnania od roku 1961 do roku 1991 získaná na Ukrajine a vykonaný prepočet starobného dôchodku.

Odporkyňa odvolanie navrhovateľa nepovažovala za dôvodné a navrhla napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdiť. Poukázala na skutočnosť, že navrhovateľovi právoplatne zanikol nárok na starobný dôchodok dňom 2. januára 2005 z dôvodu, že mu bol od 28. decembra 1997 vyplácaný čiastočný invalidný dôchodok, ktorý sa považuje za invalidný dôchodok, a tento bol vyšší ako určený starobný dôchodok k 2. januáru 2005. Poznamenala, že výška starobného dôchodku navrhovateľa bola určená podľa § 65 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v súlade s článkom 11 Zmluvy medzi Slovenskou republikou a Ukrajinou o sociálnom zabezpečení.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 10 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“), preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo bez pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa je potrebné vyhovieť.

Z obsahu spisov odvolací súd zistil, že navrhovateľovi bol od 28. decembra 1997 podľa § 37 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov a Dohody medzi Československou republikou a Zväzom sovietskych socialistických republík o sociálnom zabezpečení z 2. decembra 1959 priznaný čiastočný invalidný dôchodok, pričom mu bola zhodnotená doba zamestnania na Ukrajine v rozsahu 10 149 dní a pripočítaná doba. Čiastočný invalidný dôchodok sa od 1. januára 2004 považoval za invalidný dôchodok podľa zákona č. 461/2003 Z. z. na základe jeho ustanovenia § 263 ods. 1. Navrhovateľ, narodený X., dovŕšil dôchodkový vek podľa § 65 ods. 3 písm. a/ zákona č. 461/2003 Z. z. dňom 2. januára 2005 a odporkyňa mu od tohto dňa starobný dôchodok aj

priznala (vymerala) rozhodnutím číslo X. z 23. januára 2008, následne však rozhodla podľa § 81 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z., že od 2. januára 2005 sa navrhovateľovi bude vyplácať vyšší „starobný dôchodok“ (t.j. čiastočný invalidný dôchodok, považovaný od 1. januára 2004 za invalidný dôchodok a odo dňa dovŕšenia dôchodkového veku považovaný za starobný dôchodok)

Podľa § 81 ods. 1 zákona ak poberateľ invalidného dôchodku splní podmienky nároku na výplatu starobného dôchodku alebo predčasného starobného dôchodku, vypláca sa dôchodková dávka, ktorej suma je vyššia. Pri rovnakej sume týchto dôchodkových dávok vypláca sa dôchodková dávka, ktorú si poistenec zvolil. Dňom úpravy výplaty dôchodkových dávok pre súbeh ich nárokov zaniká nárok na dôchodkovú dávku, ktorá sa nevypláca. Ak poistenec splnil podmienky nároku na invalidný dôchodok podľa § 70 ods. 1 a 2 alebo podľa § 70 ods. 1 a poberá invalidný dôchodok podľa § 266, vypláca sa invalidný dôchodok, ktorého suma je vyššia; druhá veta a tretia veta platia rovnako.

Podľa čl. 11 Zmluvy medzi Slovenskou republikou a Ukrajinou o sociálnom zabezpečení, uverejnenej v Zbierke zákonov pod č. 53/2002 Z. z., v znení účinnom pred 1. júlom 2009, ak vznikne občanovi nárok na peňažnú dávku podľa právnych predpisov jednej zmluvnej strany, aj bez ohľadu na ustanovenie článku 12 ods. 1 až 4 tejto zmluvy poskytne nositeľ tejto zmluvnej strany peňažnú dávku zodpovedajúcu dobám zabezpečenia (poistenia) získaných *podľa svojich právnych predpisov*.

V súlade s citovaným článkom bola výška starobného dôchodku navrhovateľa rozhodnutím zo 6. mája 2005 vypočítaná len z dôb poistenia, získaných na území Slovenskej republiky.

Podľa článku 23 ods. 3 Zmluvy v znení účinnom od 1. júla 2009 doby zabezpečenia (poistenia) získané podľa právnych predpisov zmluvných strán do 31. decembra 2001 sa považujú za doby zabezpečenia (poistenia) tej zmluvnej strany, na ktorej území mal občan k tomuto dňu trvalý pobyt.

Podľa čl. 23 ods. 4 zmluvy v znení účinnom od 1. júla 2009 na žiadosť občana alebo oprávnenej osoby sa peňažné dávky prepočítajú podľa odseku 3 tohto článku.

Z preskúmaného rozhodnutia odporkyne vyplýva, že dôvodom zamietnutia žiadosti navrhovateľa o prepočítanie sumy starobného dôchodku podľa Zmluvy v znení účinnom od 1. júla 2009 bola skutočnosť, že *navrhovateľ je poberateľom invalidného dôchodku, priznaného podľa právnych predpisov účinných do 31. decembra 2003, ktorý sa podľa § 80 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení účinnom do 31. júla 2006 odo dňa dovŕšenia dôchodkového veku považuje za starobný dôchodok a nie je poberateľom starobného dôchodku, priznaného podľa Zmluvy medzi Slovenskou republikou a Ukrajinou o sociálnom zabezpečení.* Z uvedených dôvodov aj krajský súd považoval rozhodnutie odporkyne za vecne správne.

Odvolačný súd je toho názoru, že takáto interpretácia je v rozpore s účelom a zmyslom čl. 23 ods. 3 a 4 Zmluvy. Zánik nároku na dôchodok, ktorý sa nevypláca (pretože sa vypláca dôchodok vyšší) v zmysle § 81 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. za daných okolností *nemôže znamenať zánik nároku na prepočítanie nevyplácaného starobného dôchodku podľa čl. 23 ods. 3 Zmluvy.* Taký výklad nemožno považovať za ústavne konformný (čl. 152 ods. 4 Ústavy lebo by mal za následok vylúčenie navrhovateľa z neskoršej zmeny právnej úpravy, ktorá bola prijatá v súlade s článkom 39 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky s cieľom zvýšiť úroveň hmotného zabezpečenia v starobe občanov, na ktorých sa vzťahujú alebo sa vzťahovali právne predpisy obidvoch zmluvných strán.

Odvolačný súd dospel k záveru, že pokiaľ sa v čl. 23 ods. 4 Zmluvy hovorí, že sa dávky prepočítajú podľa odseku 3 tohto článku, potom tento prepočet je potrebné vykonať ku dňu vzniku nároku na starobný dôchodok, ktorý je súčasne dňom, ktorým došlo k súbeh nárokov na výplatu čiastočného invalidného dôchodku a starobného dôchodku a ak je starobný dôchodok k uvedenému dňu vyšší ako čiastočný invalidný dôchodok, potom je potrebné rozhodnúť o jeho výplate od 1. júla 2009 podľa § 81 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. znovu.

Z uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok krajského súdu zmenil, napadnuté rozhodnutia odporkyne zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie v súlade s § 250ja ods. 3 v spojení s § 250q ods. 2 O.s.p.

V ďalšom konaní bude úlohou odporkyne znovu rozhodnúť o žiadosti navrhovateľa o prepočte starobného dôchodku navrhovateľa podľa čl. 23 ods. 3 Zmluvy v znení Dohody, porovnať výšku vypočítaného starobného dôchodku s výškou čiastočného invalidného dôchodku, považovaného za starobný dôchodok, a znovu rozhodnúť o výplate vyššej

dôchodkovej dávky od 1. júla 2009. Odporkyňa je v ďalšom konaní viazaná právnym názorom odvolacieho súdu (§ 250ja ods. 4 O.s.p.).

O náhrade trov konania rozhodol súd podľa § 250k ods. 1 O.s.p. a účastníkom ich náhradu nepriznal, lebo úspešný navrhovateľ ich náhradu neuplatnil a odporkyňa bola v konaní neúspešná.

Poučenie: Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 31. októbra 2012

JUDr. Viera Nevedelová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia :
Dagmar Bartalská